

ชื่อเรื่อง: การพัฒนาสมรรถนะที่พึงประสงค์ของชุมชนเพื่อรองรับการท่องเที่ยวอย่างยั่งยืน โดยกระบวนการมีส่วนร่วมในพื้นที่ลุ่มน้ำทะเลสาบสงขลา

ชื่อผู้วิจัย: ดร. สุพรรณณี เขียวช่อม และคณะ

บทคัดย่อ

งานวิจัยนี้เป็นงานวิจัยแบบผสมผสาน ประกอบด้วยการวิจัยเชิงปริมาณ (Quantitative research) ซึ่งเก็บข้อมูลด้วยแบบสอบถามวัดสมรรถนะด้านการท่องเที่ยวอย่างยั่งยืนของชุมชน และการวิจัยเชิงคุณภาพ (Qualitative research) ซึ่งเก็บข้อมูลด้วยการสัมภาษณ์ การประชุมกลุ่มย่อย และการสังเกตการณ์ วัตถุประสงค์การวิจัย คือ 1) เพื่อศึกษาสมรรถนะของชุมชนด้านการท่องเที่ยวอย่างยั่งยืน เทียบกับสมรรถนะอันพึงประสงค์ที่ประสบความสำเร็จในการจัดการท่องเที่ยวอย่างยั่งยืน ในพื้นที่ลุ่มน้ำทะเลสาบสงขลา และ 2) เพื่อศึกษาแนวทางการพัฒนาสมรรถนะที่พึงประสงค์ของชุมชนด้านการจัดการท่องเที่ยวอย่างยั่งยืน ในพื้นที่ลุ่มน้ำทะเลสาบสงขลา โดยสมรรถนะด้านการท่องเที่ยวอย่างยั่งยืนในงานวิจัยนี้ประกอบด้วย 5 มิติ ได้แก่ มิติการบริหารจัดการอย่างยั่งยืน มิติการสนับสนุนเศรษฐกิจต่อชุมชน มิติการลดผลกระทบต่อชุมชนท้องถิ่น นักท่องเที่ยว และมรดกทางวัฒนธรรม มิติการจัดการสิ่งแวดล้อม และมิติการให้บริการที่มีคุณภาพ ขอบเขตด้านพื้นที่การวิจัยประกอบด้วย 2 พื้นที่ ได้แก่ 1) พื้นที่ชุมชนต้นแบบ ประกอบด้วย 3 ชุมชน คือ ชุมชนท่องเที่ยวเขาชัยสน ชุมชนวิถีพุทธตลาดริมน้ำคลองแดน และชุมชนท่องเที่ยวท่าหิน และ 2) พื้นที่ชุมชนเป้าหมายสำหรับการพัฒนาสมรรถนะ คือ ชุมชนตำบลเกาะหมาก อำเภอปากพะยูน จังหวัดพัทลุง กลุ่มตัวอย่างในการวิจัย คือ ผู้มีส่วนได้ส่วนเสียกับการท่องเที่ยวของชุมชนในพื้นที่การวิจัยทั้ง 2 พื้นที่ รวมทั้งสิ้น 123 คน ซึ่งประกอบด้วยกลุ่มตัวอย่างจำนวน 3 กลุ่ม คือ 1) กลุ่มชุมชนที่ดำเนินการด้านการท่องเที่ยวในพื้นที่ 2) กลุ่มผู้ประกอบการด้านการท่องเที่ยวในพื้นที่ และ 3) กลุ่มหน่วยงานราชการที่เกี่ยวข้องกับการท่องเที่ยวในพื้นที่ ผลการวิเคราะห์ข้อมูลเชิงปริมาณพบว่าชุมชนเป้าหมายมีสมรรถนะโดยรวมและรายมิติน้อยกว่าชุมชนต้นแบบ และภายหลังกระบวนการพัฒนาสมรรถนะชุมชนเป้าหมายมีค่าเฉลี่ยของคะแนนสมรรถนะด้านการท่องเที่ยวอย่างยั่งยืนโดยรวมและรายมิติไม่สูงกว่าค่าเฉลี่ยของคะแนนก่อนกระบวนการอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ อย่างไรก็ตามจากการวิเคราะห์ข้อมูลเชิงคุณภาพ พบการเปลี่ยนแปลงที่เกิดขึ้นกับชุมชนเป้าหมายซึ่งเป็นสิ่งบ่งชี้ถึงการมีสมรรถนะด้านการท่องเที่ยวอย่างยั่งยืนที่เพิ่มขึ้น ทั้งนี้การพัฒนาสมรรถนะเป็นกระบวนการที่ต้องใช้เวลาและต้องดำเนินการอย่างต่อเนื่อง อีกทั้งจำเป็นต้องพัฒนาสมรรถนะด้านการท่องเที่ยวอย่างยั่งยืนให้ครบทั้ง 5 มิติในเวลาเดียวกัน

คำสำคัญ: การพัฒนาสมรรถนะ การท่องเที่ยวอย่างยั่งยืน ลุ่มน้ำทะเลสาบสงขลา การวิจัยแบบผสมผสาน

Title: Competency Development of Community for Sustainable Tourism through Participatory Approach in the Songkhla Lagoon

Author: Supanee Keawchaum et. al.

ABSTRACT

This research is a mixed-methodology research. The quantitative research uses questionnaires for data collection. The qualitative research collects data by using interview, focus group, and observation. There are 2 objectives; 1) to study sustainable tourism competency of the target community comparing to those of the model community in the Songkhla Lagoon, and 2) to study a guideline of competency development for sustainable tourism in the Songkhla Lagoon. There are 5 dimensions of sustainable tourism competency including 1) sustainable management, 2) socioeconomic impacts, 3) culture impacts, 4) environment impacts, and 5) quality services. There are 2 research areas; 1) the model community area which are Khao Chai Son tourism community, Klong Dan Buddhism community's market by the river, and Node Na Le lifestyle community, and 2) the targeted community area for competency development which is Koh Mark sub-district community, Pak Payoon district, Pattalung province. The samples in this research are stakeholders of the community based tourism in both areas totally 123 people. The samples divided into three groups; 1) group of community conducting tourism in the area, 2) group of tourism operators in the area, and 3) government agencies related to tourism in the area. The analysis of the quantitative data found that the target community has average scores of the sustainable tourism competency lower than the model communities. After the competency development process, the target community has an average score of the sustainable tourism competency, both in overall and each dimension, not statistical significantly higher than those before the process. However, the analysis of the qualitative data found changes of the target community which demonstrate that the competency has been increased. Nevertheless, the competency development process is long term which needs continuous process. To be effective, all 5 dimensions of the sustainable tourism competency need to be developed in the same time.

Keywords: competency development, sustainable tourism, Songkhla Lagoon, mixed-methodology research